

Η Ημερίδα Προβολής & Δημοσιότητας του Προγράμματος «SUB4 Ψηφιοποίηση Συλλογών Ελληνικής Φυσικής Ιστορίας» πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 23 Μαΐου 2026, στο αμφιθέατρο του εκθεσιακού χώρου του ΜΦΙΚ-ΠΚ.

Στα πλαίσια της Δράσης ενίσχυσης επενδύσεων με ID 16851 «Η προστασία της βιοποικιλότητας ως κινητήριος μοχλός βιώσιμης ανάπτυξης» (Κωδικός ΟΠΣ 5203056). Η δράση υλοποιείται στο πλαίσιο του ΕΣΣΑ Ελλάδα 2.0 με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης – NextGenerationEU.

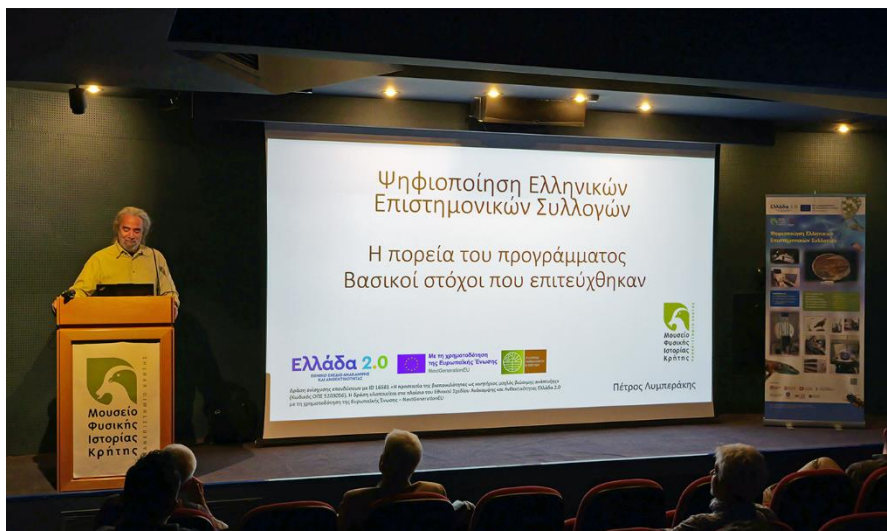
Άλμα στον 21^ο αιώνα

Οκτώ κορυφαία ελληνικά ερευνητικά ιδρύματα που συμμετέχουν στην Κοινοπραξία Ελληνικών Επιστημονικών Συλλογών (ΚΕΕΣ), ψηφιοποιούν και παρέχουν ελεύθερη πρόσβαση σε περισσότερα από 3 εκατομμύρια δείγματα για έρευνα και διατήρηση.

Στην ημερίδα του SUB4 παρουσιάστηκαν ο απολογισμός και τα αποτελέσματα του Προγράμματος Ψηφιοποίησης που χρηματοδοτήθηκε από το ΥΠΕΝ, μέσω του Ελλάδα 2.0 – Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, και με τη συμβολή του ΟΦΥΠΕΚΑ.

Κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών, συνολικά ψηφιοποιήθηκαν περισσότερα από 2,3 εκατομμύρια δείγματα, παράχθηκαν άνω των 230 χιλιάδων ψηφιακών φωτογραφιών καθώς και 7,7 χιλιάδες τρισδιάστατες απεικονίσεις.

Ο εξοπλισμός και η τεχνογνωσία που αποκτήθηκαν θα συνεχίσουν να αξιοποιούνται με στόχο την πληρέστερη ψηφιοποίηση των συλλογών, αλλά και σε ερευνητικά και άλλα έργα. Η ΚΕΕΣ είναι ανοιχτή στη συνεργασία και με άλλα ιδρύματα που κατέχουν επιστημονικές συλλογές. Πέρα από την παρούσα εθνική υποδομή, τα δεδομένα των ελληνικών συλλογών θα περιληφθούν και στην πανευρωπαϊκή υποδομή DiSSCo.

Προστατεύοντας το μέλλον μας

Ο συντονισμός του έργου από το ΜΦΙΚ-ΠΚ

Στην εναρκτήρια ομιλία του, ο Καθηγητής **Νίκος Πουλακάκης**, Διευθυντής του ΜΦΙΚ-ΠΚ, τόνισε ότι: «*Η ψηφιοποίηση συλλογών φυσικής ιστορίας δεν είναι πολυτέλεια, αλλά αναγκαιότητα για τη διατήρηση της γνώσης σε έναν κόσμο που αλλάζει ραγδαία. Είναι η κληρονομιά που αφήνουμε στις επόμενες γενιές.*»

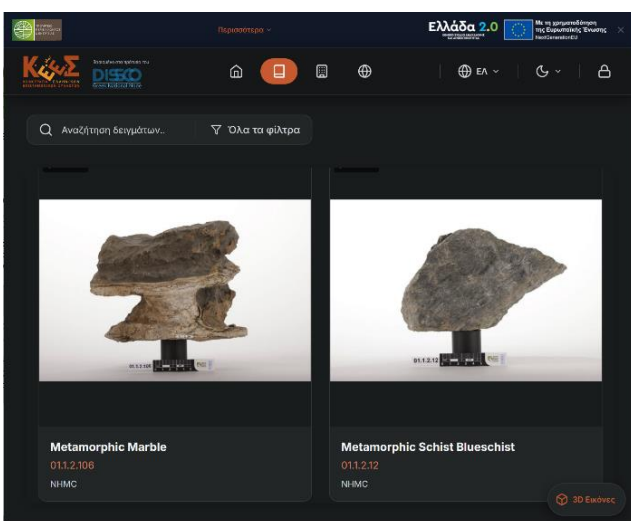
Στην ανασκόπηση της πορείας του έργου, ο **Πέτρος Λυμπεράκης**, Έφορος των Συλλογών Σπονδυλωτών του ΜΦΙΚ-ΠΚ και συντονιστής του SUB4, έκανε ειδική μνεία στη συμβολή του ειδικευμένου προσωπικού και στις υπερβάσεις που κατόρθωσαν με συνεργασία, επισημαίνοντας ότι «*οι επιστημονικές συλλογές της χώρας πλέον αποκτούν πρωτόγνωρη ορατότητα στη διεθνή κοινότητα.*»

To Specify

Στο κλείσιμο του α' μέρους της ημερίδας, ο Γιάννης Εκκλησιάρχος περιέγραψε τη διαδικασία ενοποίησης των βάσεων δεδομένων, με τη βοήθεια του ειδικά σχεδιασμένου για βιολογικές και γεωλογικές συλλογές λογισμικό ανοιχτού κώδικα Specify 7.

Αυτό το σύγχρονο σύστημα CMS χρησιμοποιείται ήδη από περισσότερους από 160 φορείς σε 30 χώρες, και υποστηρίζεται από forum καθώς και εκπαιδευτικές συναντήσεις, στις οποίες συμμετείχαν ερευνητές του Έργου.

Με τη βοήθεια του, τα δεδομένα και τα ψηφιακά τεκμήρια των ελληνικών ΣΦΙ εισάγονται στο portal της Κοινοπραξίας Ελληνικών Επιστημονικών Συλλογών (ΚΕΕΣ), το οποίο είναι διαβαθισμένα προσβάσιμο σε επιστήμονες, ιδρύματα και πολίτες.

Η νέα ψηφιακή πύλη της ΚΕΕΣ

<https://diSSCo-gr.nhmc.uoc.gr/>

Μια από τις ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες στιγμές της ημερίδας ήταν το επίσημο λανσάρισμα αυτή της πύλης, η οποία συνδέεται με το συσσωρευτή του DiSSCo (Distributed System of Scientific Collections), που προσφέρει ενοποιημένη πρόσβαση σε 1,5 δισεκατομμύριο δείγματα φυσικών επιστημών από όλη την Ευρώπη. Ο εθνικός κόμβος διαθέτει μηχανή αναζήτησης των ψηφιακών τεκμηρίων, τα οποία συνοδεύονται από υψηλής ποιότητας media (στατικές και τρισδιάστατες απεικονίσεις), αλλά και από μετα-δεδομένα (όπως γεωγραφικές πληροφορίες).

Τα εκτός Πανεπιστημίου Κρήτης μέλη της ΚΕΕΣ

Ενοποιούμε την ελληνική φυσική κληρονομιά για το μέλλον της επιστήμης

Στο δεύτερο μέρος της ημερίδας, οι εταίροι του SUB4 παρουσίασαν τις εξόχως ετερογενείς συλλογές τους και τα επιμέρους αποτελέσματα της ψηφιοποίησης.

Ο Καθηγητής Δ. Γιουλάτος εκ μέρους του **Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης** αξιολόγησε ως εξαιρετικής σημασίας το πρόγραμμα και τις δυνατότητες που αυτό προσέφερε για την ανάδειξη πολύτιμων συλλογών που έμεναν σε πλήρη αφάνεια. Οι ελληνικές επιστημονικές συλλογές μπαίνουν σε νέα εποχή.

Στην καταλογογράφηση, φωτογράφιση και 3D μοντελοποίηση των συλλογών των τεσσάρων μουσείων (Ορυκτολογίας-Πετρολογίας, Ζωολογίας, Βοτανικό και Γεωλογίας-Παλαιοντολογίας) του **Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών** απασχολήθηκαν 38 ερευνητ(ρι)ές, κατορθώνοντας να επανασυγκροτήσουν μια λειτουργική βάση μέσα στο ¼ του χρόνου που θα απαιτούνταν εκτός του SUB4, σύμφωνα με τον Δρ Χ. Ψαρρά.

Ο Υ.Δρ. Μιχάλης Χορευτάκης από τη Μονάδα Διατήρησης Μεσογειακών Φυτών του **Μεσογειακού Αγρονομικού Ινστιτούτου Χανίων (ΜΑΙΧ)**, εστίασε στην προεργασία της ψηφιοποίησης των δειγμάτων του Ερμπάριου και της Τράπεζας Σπόρων, που περιλάμβανε την επικαιροποίηση ονοματολογίας, την ταξινομική αναθεώρηση και την αναδιοργάνωση της φύλαξης τους, πέρα από καθαυτή την εισαγωγή ψηφιακών εγγραφών και τη φωτογραφική αποτύπωση.

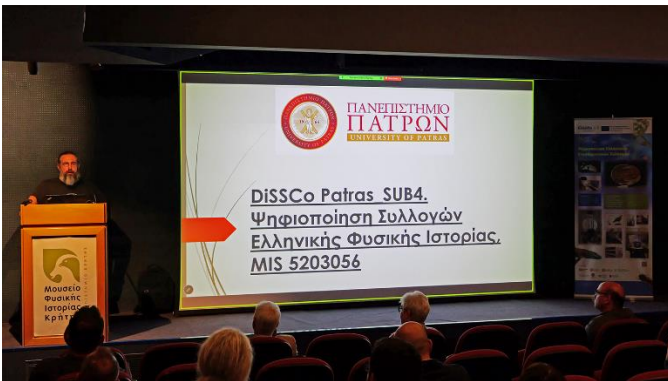
Η Υ.Δρ. Ελένη Λιάπη, εκπροσωπώντας τη δεκαμελή ομάδα του **Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου (ΜΦΙΑΔΛ)**, αναφέρθηκε στα ψηφιακά τεκμήρια της παλαιοβοτανικής συλλογής και στο ρόλο τους στη βελτίωση της συνολικής διαχείρισής της.

Η Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Θεοδώρα Πετανίδου παρουσίασε τη Μελισσοθήκη του Τμήματος Γεωγραφίας του **Πανεπιστημίου Αιγαίου**, τη σύνδεσή της με τους Κανονισμούς της ΕΕ 2024/1991 και 2025/2188, ενώ ο Καθηγητής Μιχάλης Βαΐτης συνόψισε το συντονισμό της δεκαμελούς ερευνητικής ομάδας για την ενοποίηση των δεδομένων της.

Η Δρ. Χριστίνα Γιαμαλή, εκ μέρους του **Εθνικού Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Γουλιανδρή** (ΕΜΦΙΓ), περιέγραψε την εμπειρία της στα Training Schools το 2022-2023 και συνόψισε τον απολογισμό της ψηφιοποίησης με τη βοήθεια έξι μελών του εργαστηριακού προσωπικού, τεσσάρων πρακτικάρων και έξι ακόμα εθελοντών.

Ο Καθηγητής Γ. Ηλιόπουλος εκ μέρους του **Πανεπιστημίου Πατρών** (ΠΠ) περιέγραψε την πρόοδο των εργασιών ψηφιοποίησης συνολικά 31 ερευνητών, στις συλλογές των δύο Μουσείων (Ζωολογικό και Βοτανικό) του Τμήματος Βιολογίας και των πέντε Εργαστηρίων του Τμήματος Γεωλογίας (Παλαιοντολογίας & Στρωματογραφίας, Θαλάσσιας Γεωλογίας & Φυσικής Ωκεανογραφίας, Έρευνας Ορυκτών & Πετρωμάτων, Κοιτασματολογίας, και Ομάδας Ενεργειακών Πρώτων Υλών).

Κοινή διαπίστωση όλων των ομιλητριών ήταν ότι, το πέρασμα σε σύγχρονο λογισμικό, η παροχή F.A.I.R. δεδομένων και η υλικοτεχνική υποδομή σε συνδυασμό με την τεχνογνωσία που αποκτήθηκαν, διαμορφώνουν μια πρωτόγνωρη εθνική υποδομή.

